

SZTEhírek > Hírchívum > 2020. Július

Az MTA doktora címért dolgozó 4 szegei kisgyermekes kutatónő is akadémiai támogatást nyert

2020. július 07.

A gyermeket nevelő kutatóknak és a 14 év alatti gyermeküket egyedül nevelő kutatóknak kíván segítséget nyújtani az Akadémia az MTA doktora cím megszerzéséhez. A második alkalommal kiírt pályázati támogatást, a bruttó 1 millió 800 ezer forint ösztöndíjat 11 – közte 4 szegei – kutatónő nyerte el.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

A Magyar Tudományos Akadémia a gyermeket nevelő kutatók és kiskorú gyermeküket egyedül nevelő kutatók tudományos előmenetelének elősegítése érdekében pályázatot írt ki az MTA doktora cím megszerzésére irányuló kérelem benyújtásához szükséges értekezés megírásának támogatására – olvasható az mta.hu hírei között. A bruttó 1 millió 800 ezer forint vissza nem térítendő ösztöndíj-támogatást a kedvezményezett 2020. július 1. és 2021. június 30. között veheti igénybe.

Az üvegplafon alatt

Az úgynevezett üvegplafon jelenség leküzdéséhez is hozzájárul a nők tudományos munkáját és előmenetelét segítő új akadémiai ösztöndíj. Mert miközben az egyetemi hallgatók körében egyre több – a Szegei Tudományegyetemen 56 százalék – a nők aránya, addig a kutatók körében jóval kisebb – az SZTE-n 44% – a nők részesedése.

A 2020-ban meghirdetett új MTA-felhívására 26 pályázatot nyújtottak be. A három nagy tudományterület – bölcsészet- és társadalomtudományok, élettudományok, valamint matematikai és természettudományok – mindegyikéről érkeztek pályázatok.

A benyújtott pályázatokat az adott tudományterületek szakértőiből álló, 11 tagú zsűri szakmai és esélyegyenlőségi szempontok figyelembevételével értékelte, és javaslatot tett a 11 támogatandó pályázóra. A zsűri javaslata alapján a nyertes pályázatokról az MTA elnöke döntött.

A kisgyermeket nevelő és az MTA doktora címért dolgozó kutatónők közül tizenegyen nyertek támogatást. A

11 új MTA-ösztöndíjas kutató közül 4 (36%) szegei, s közülük 3 a Szegei Tudományegyetem munkatársa.

Operációkutatás és ritka bőrbetegségek

Algoritmikusan gondolkodik a Nők a Tudományban Kiválósági Díjat nyert Gazdag-Tóth Boglárka (/sztehirek/2018-marcius/algoritmikusan) – írtuk korábban az SZTE Hírportálon az SZTE Természettudományi és Informatikai Kar Számítógépes és Optimalizálási Tanszékén dolgozó kutatóról.

Az operációkutatással foglalkozó, az MTA-ösztöndíjját elnyert informatikus témájáról azt írja az mta.hu, hogy „Amennyiben egy nemlineáris optimalizálási feladat pontos megoldását keresik, megbízható globális optimalizálási módszereket kell alkalmazni. Ilyen feladat például a versenyző vállalatok (pl. szupermarketek, éttermek) elhelyezési feladata a síkon vagy úthálózaton, ahol sokszor nemcsak egy célt kell optimalizálni, hanem akár többet is. Ha ezeket a feladatokat még valóságközeliben modellezik, például figyelembe véve a vásárlók boltválasztási szokásait, a kereslet valós eloszlását vagy adott esetben a termék kiszállítási díját, még nehezebb feladatokat kapnak. Ezeknek a feladatoknak a megoldása napjaink egyik fontos kihívása, erre vállalkozik *Gazdag-Tóth Boglárka* dolgozatában. Ez a megfelelő modellek kidolgozásával lehetséges, amelyek megoldhatósága még biztosítva van, sok esetben akár speciális algoritmusok segítségével. A dolgozatban tárgyalt, megfelelő globális optimalizálási módszerek ki- és továbbfejlesztése lehetővé teszi nagyobb méretű és bonyolultabb feladatok megoldását is.”

E kutatói teljesítmény mögötti összefüggésekre utalnak a számok: az SZTE Természettudományi és Informatikai Kar hallgatói között 35, oktatói karában 21, kutatói körében 40% a nők aránya.

A bőrgyógyászatban belül a ritka monogénes bőrbetegségek genetikai vizsgálatát végzi *Nagy Nikoletta*. Az SZTE Általános Orvostudományi Kar Orvosi Genetikai Intézetében dolgozó kutató munkájának elismerése, hogy L'Oréal-UNESCO-díjban részesült Nagy Nikoletta (/sztehirek/2013-november/lorealunesco-dijban) – írtuk az SZTE Hírportálján is.

Az SZTE-kutató MTA pályázatának kiindulópontja, hogy „az örökletes bőrbetegségek (genodermatózisok) többsége monogénes megbetegedés, azaz a klasszikus mendeli szabályok szerint öröklődő kórkép. E betegségek az ún. ritka betegségekhez tartoznak, amelyek előfordulási gyakorisága 1/2000 fő vagy kevesebb. Jelenlegi ismereteink szerint a humán monogénes betegségek számát mintegy 10 000-re becsülik, a WHO adatai alapján a monogénes betegségek globális prevalenciája születéskor megközelítőleg 10/1000 fő. A monogénes betegségek csoportján belül a bőrgyógyászati monogénes betegségek számát több százra becsülik. A tervezett disszertáció e kórképek vizsgálata kapcsán mutatja be a kapott genetikai és funkcionális vizsgálati eredményeket, amelyek a vizsgált páciensek számára is igen jelentősek, mivel elősegítik az érintett családokban az egészséges utódok születését, illetve tudományos szempontból is jelentősek, elismert nemzetközi folyóiratokban kerültek közlésre, és a kapott eredményekből egy szabadalom is született.”

Alice példája és a zöldalgák világa

A Lewis Carroll írói álnéven elhíresült Charles Lutwidge Dodgson (1832–1898) sokrétű munkásságának feltérképezése a célja *Sándorné Kérchy Anna Boglárkának*. Az SZTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Angol tanszékén dolgozó tudóstól az SZTE Hírportálján már válaszolt a kérdésre Alice példájával: hogyan hatnak ránk a mesék és miért szeretjük őket ennyire? ([/sztemagazin/2020/alice-peldajaval-hogyan](https://sztemagazin/2020/alice-peldajaval-hogyan))

Az MTA-ösztöndíjjal is támogatott munkájának lényegéről azt írja az mta.hu, hogy „Carroll angol író, költő, a meseregénynek „álcázott”, társadalomkritikával és nyelvfilozófiával telített nonszensz fantáziailrodalom kiemelkedő alakja, oxfordi matematikaprofesszor, anglikán diakónus, az okkult spritzizmus fizikáját kutató királyi társaság tagja, a portréfényképészet úttörője, bűvész, megszállott levélíró, gyermekjogi aktivista: a viktoriánus Anglia ellentmondásos szellemiségének emblemikus megtestesítője. Bár az angolszász kultúrtörténet emlékezetes figurája, életművének érdemi tárgyalása ez idáig kimaradt a hazai irodalomtörténet-írásból. A disszertáció, ezt a hiányosságot pótolva, a Carroll nevével társított viktoriánus nonszensz irodalomból kiindulva párhuzamosan térképezi fel a műfaj poétikai és politikai aspektusait, amellyel érvelve, hogy a jelentés határainak feszegetése, az észszerű értelmezéssel való dacolás a mindenkori hatalmi viszonyok megkérdőjelezését

sürgeti, elbizonytalanítva az értelem/értelmetlenség, szerző/olvasó, felnőtt/gyerek, rend/játék, jelenlét/hiány, szó/kép ellentétpárok hierarchiáját. Ez a nonszensz poétika és politika átszövi Carroll szépirodalmi alkotásaival egybefonódó fotóművészeti, illusztrációs, természettudományos, (nyelv)filozófiai, ludológiai munkásságát is. A carrolli életmű vezérmotívuma a kimondhatatlanság és leképezhetetlenség összefüggéseire való folytonos rákérdezés, mely sajátos ikonotextuális játékot léptet életbe, és metamedialis jelleget kölcsönöz a szerző kulturális-imaginárius formáló jelentőséggel bíró képszövegvilágainak és fantáziaértelmezéseinek.”

Szent-Györgyi Albert, a Szegedi Tudományegyetem Nobel-díjas kutatója témájához kapcsolódik a Szegedi Biológiai Kutatóközpont Növénybiológiai Intézetében dolgozó *Tóth Szilvia Zita*, aki a munkára fogott zöldség (https://www.innoteka.hu/cikk/munkara_fogott_zoldalgak.1756.html)ról nyilatkozott korábban – többek között – az Innoteka magazinak.

Az SZTE biológus doktoranduszaival is foglalkozó, az SZBK munkatársa kutatásairól az mta.hu azt írta: „Az aszkorbát (C-vitamin) növényi eredetű, az ember számára esszenciális vitamin, amely szerepet játszik a szabad gyökök semlegesítésében, a jelátvitelben, a sejtosztásban, a génexpresszió és az enzimaktivitás szabályozásában. Növényeken végzett kutatásaim során bizonyítást nyert, hogy e szerepek mellett a C-vitamin képes a víz helyett elektronokat szolgáltatni a fotoszintézis számára, és ezáltal fontos szerepet játszik a növények stresszadaptációjában. Számos kísérlet történt a növények C-vitamin-tartalmának fokozására, azonban ez eddig csekély sikerrel járt. *Tóth Szilvia Zita* kutatási eredményei arra engednek következtetni, hogy ennek oka az lehet, hogy a C-vitamin magas koncentrációban negatívan befolyásolja a sejtek redoxállapotát, és inaktíválhatja akár az oxigéntermelésért felelős vízbontó komplexet is. A zöldség C-vitamin-bioszintézisének vizsgálatakor felfedezte, hogy annak szabályozása jelentősen eltér a növényekétől, ami a C-vitamin-koncentráció nagyon gyors és hatékony emelkedését teszi lehetővé. Ez hozzájárul a zöldség környezeti adaptációjához. Emellett kimutatta, hogy a C-vitamin a zöldség biohidrogén-termelésében jelentős szerepet játszik”.

SZTEinfo

Fotók: Bobkó Anna, Újszászi Ilona

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet